

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

46. De observatione jejuniorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

TITULUS XLV. De Reliquiis, & Veneratione Sanctorum.

In c. 1. & 2. h. t. propter fraudes, & illusiones Dæmonis prohibemur, aliquem tanquam Sanctum venerari, aut ejus reliquias publicè colere, tamen si miracula operetur, nisi auctoritate Romani Pontificis fuerint approbatæ, qui solus aliquem pro Sancto, vel Beato declarare potest. Quod in tantum amplio, ut licet Episcopi approbare, ac examinare miracula sancti etiam nondum canonizati posse videantur juxta Barb. de Potest. Episcop. p. 3. alleg. 97. num. 1. Reliquias tamen noviter inventas hominis nondum canonizati approbare nequeant, per textus luculentos in cit. c. 1. & 2. Neque obstat, quòd in Trid. sess. 25. de Invocatione, Venerat. & Reliquiis SS. dicatur, neque nova miracula, neque novas reliquias esse recipiendas, nisi recognoscante, & approbante Episcopo, consequenter, quòd sicut Episcopus nova miracula Sancti etiam non canonizati approbare potest, ita & possit reliquias; siquidem diversa ratio est: cum enim in cit. c. 2. h. t. Episcopis expressè prohibitum sit, reliquias noviter inventas (hominum scilicet nondum canonizatorum) publicæ venerationi sine Sedis Apostolicæ approbatione exponere, non tamen interdictum sit nova miracula hominum necdum canonizatorum examinare, ac approbare, ideò verba Trid. quatenus sonant de novis miraculis, etiam de miraculis hominis nondum canonizati ampliatiè interpretari licet; quatenus autem verba ejusdem Trid. innuunt, novas reliquias approbante Episcopo posse venerationi exponi, restringere oportet ad novas reliquias hominum jam ante canonizatorum, vel saltem pro talibus publicè, & communi consensu Ecclesiæ habitorum: ex quo Trid. Constitutioni Conciliari in d. c. 2. h. t. conten-

ta expressè non derogavit, juxta doctrinam Barb. de Potest. Episcop. p. 5. alleg. 33.

TITULUS XLVI. De observatione jejuniorum.

SUMMARIÆ.

1. Quid sit jejunium? 2. Aliud est naturale, aliud Ecclesiasticum. 3. Est introductum jure Ecclesiastico. 4. usque 11. Quinam teneantur præcepto jejunii? 12. a quibus cibis abstinendum. 13. usque 17. Quæ sint requisitæ jejunii? 17. Quis finis, & effectus?

§. I.

Definitur jejunium, quòd sit parsimonia victus, & abstinencia ciborum certis temporibus ab Ecclesia institutis servanda.

§. II.

Dividitur jejunium in naturale, & Ecclesiasticum. Illud est abstinencia ab omni, tum cibo, tum potu in stomachum transmissis; quale à tempore noctis mediæ requiritur ad dignam sumptionem Eucharistiæ. Ecclesiasticum est abstinencia, quæ ex præcepto Ecclesiæ quis à carnibus abstinet, & unicâ refectio- ne à media nocte usque ad mediam noctem futuram contentus esse debet; de quo in præ-

§. III.

Causa efficiens hujus jejunii est jus Ecclesiasticum: quippe nullum jejunium, ne quidem quadragesimale de jure Divino propriè loquendo præceptum est, sed hoc ipsum ex sola traditione, & Apostolica sanctione in Ecclesia inolevit. can. 68. Apost. Covarr. var. resolut. lib. 4. c. 20. n. 4. & seqq.

§. IV.

Subjectum jejunii sunt illi, qui ad ejus observationem adstringuntur. Adstringuntur autem præcepto jejunii omnes Christiani, qui ob justam causam non excusantur. Sunt verò causæ excusantes plures.

Pri

Primus est ætatis imbecillitas, quâ ab ab-
 stinentia à secunda, & ulteriore refectione ex-
 cusantur juvenes usque ad annum 21. inclu-
 sive, prout habet communis usus, & praxis
 Ecclesiæ, eò quòd tales indigeant multo nu-
 trimento propter necessitatem augmenti,
 quod fit de residuo alimenti. Bonacin. tom. 2.
 disp. ult. punct. 6. n. 1. Quidquid in contra-
 rium dicat Reginaldus lib. 3. c. 12. num. 206.
 Illud exploratum est, tales teneri in diebus je-
 juniorum à carnibus statim, quando usum ra-
 tionis adepti sunt, quod ferme circa septenni-
 um accidit, abstinere; infantibus autem, &
 perpetuo amentibus etiam diebus prohibitis
 carnes porrigere licitum esse, tradidit *supra*
de Consiit. n. 13.

Secunda est *ætas sexagenaria*, senes enim in
 ea ætate, licet viribus polleant, certo, & infal-
 libiliter à lege jejunii excusari, docet cum aliis
 octo Auctoribus Diana 1. p. tr. 9. *resoluit. 20.*
 vocans hanc sententiam probabilissimam pro-
 pterea; quia etsi aliqui sexagenarii validi &
 fortes videantur, hoc tamen existimatum eo-
 rum robur non est firmum, & constans, sed
 medium quid inrer morbum, & perfectam sa-
 nitatem, eorumque natura semper ad interi-
 tum declinat, atque adeò adminiculo cibi fre-
 quentiùs sumpti indiget, ut non tam præsentis
 statui, quam futuro consulatur.

Tertia est *corporis infirmitas*, quâ à jejunio
 excusantur non solum infirmi, sed etiam re-
 convalescentes, qui pristinas vires per mor-
 bum præcedentem deperditas necdum recu-
 perarunt: valetudinarii, qui non habent qui-
 dem aliquem actualem morbum, sunt tamen
 complexionis male affectæ: arg. c. 2. *b. r.* qui-
 bus accenseri possunt foeminae prægnantes, aut
 lactantes, ut quæ non tantum se ipsas, sed etiam
 prolem sustentare debent. Imò tales, si essent
 tenerioris complexionis, peccarent mortaliter,
 si jejunare vellent, eò quòd se exponerent pe-
 riculo valde probabili, ne inde notabile dam-
 num proli sequatur.

Quarta est *paupertas*, quâ excusantur. 7
 mendici ostiatim legentes cibos, qui sumere
 debent, prout occurrit, ita, ut plenam refe-
 ctionem simul sumere non possint, imò vix
 per partes. Atque his licitus quoque esset
 usus carniùm, si alium cibum invenire non
 possent. Planè si pro aliquo die haberent
 congruam sustentationem, ad jejunium obli-
 garentur, quandoquidem cessante causâ sol-
 vente præcepti obligationem, incipit ligare
 præceptum.

Quinta est *Labor*, quò excusantur agrico-
 læ, Fabri ferrarii, vel lignarii, Cementarii,
 Textores, Pistores, Sutores, Molitores, La-
 niones, Coriarii, Cursores, Itinerantes, & si-
 miles: Item Magistri & Professores litera-
 rum: quia horum labor præstantiorem cor-
 poris substantiam, nimirum spiritus vitales
 absumit. An verò liceat eo die, quò præce-
 ptum jejunii incidit, laborem non necessarium,
 vel peregrinationem, quæ talem aliàs ex sua
 natura excusant, suscipere, & utrùm ideò ejus-
 modi laborantes, vel peregrinantes à jejunio
 excusentur? dissentiunt DD. Negat Navarr.
 in *Manual. c. 21. n. 18.* Affirmat Bonacin.
 tom. 2. *disp. ult.* Cujus sententiam ob de-
 clarationem Eugenii IV. probabiliorè & ad
 sedandos scrupulos, pacandamque conscien-
 tiam expeditiorè judico.

Sexta causa est *pietas*, quâ à jejunio excu-
 santur Confessarii, qui totâ die confessionibus
 excipiendis expositi: Concionatores, qui in
 diebus Quadragesimæ quotidie, aut ter, vel
 quater in hebdomade concionantur; secus il-
 li, qui solum diebus festis per annum concio-
 nes agunt, quos non nisi pridie ante concio-
 nem, & in ipso die concionis à jejunio excusa-
 verim.

Porro si causa excusans à jejunio est certa
 & liquida, per se loquendo non est petenda
 licentia, aut dispensatio: si dubitetur, an causa
 sit sufficiens, nec ne? opus est dispensatione,
 quam

quam non solum S. Pontifex, sed etiam Episcopus suis Diocesanis, Superiores Regularium suis Religiosis, & Parochus suis Parochianis saltem de consuetudine concedere potest. Azor. *Instit. moral. tom. 1. lib. 7. c. 18. q. 3.* Reginald. *lib. 4. c. 12. n. 224. & 228.* Certè; quòd Parochus nullà adminiculante consuetudine ipso jure communi, maximè pro foro pœnitentiæ, an causa sit justa & sufficiens, cur quis jejunare non debeat, declarare possit, cum hoc ipsum suo modo Medico, aut Confessario concedatur, docent Sylvest. *V. jejunium. q. 7.* Angelus *nam. 10.* & alii citati apud Azor. & Reginald.

II Connexa *questio* est: an Episcopus possit transferre jejunium ab una die in aliam? Laymann in *Theol. moral. de Fejun. c. 3. n. 9.* existimat, si Vigilia S. Matthiæ incidat in feriam secundam, vel tertiam quinquagesimæ, ubi Bacchanalia celebrantur, justam fore causam, ut Episcopus tale jejunium in præcedens Sabbathum transferat, si animadvertat homines illius loci ita comparatos esse, ut plurimi jejunium violaturi sint, etiam cum esu carniarum non sine scandalo: nam, ut idem author notat, ad Episcopum pertinet ob specialem causam pro una vice in lege jejunii universalis dispensare, cum ejus officium sit spiritali subditorum saluti invigilare, atque scandala infirmorum tollere. Scio tamen, tribus ab hinc annis, nempe 1694. Celsissimum, ac Reverendissimum Principem, & Archi-Episcopum Salisburgensem &c. &c. non attentis his rationibus noluisse in translatione dispensare; neque enim malitia, & intemperantia populi, vel subditorum videtur justa causa, cur propterea præceptum Ecclesiæ relaxari debeat; nec tantopere ejusmodi scandala attendenda sunt, quæ aliquando neque caveri possunt, utut Superior omni diligentia eò collimet: præcipuè cum talis lex semel legitimè, & rationabiliter lata nullo modò causa scandali dici valeat, & fa-

eilè prævidere potuerunt Legislatores, fore, ut ejusmodi vigilia, ac jejunium in dies Bacchanaliorum aliquando incideret, neque tamen exceptionem à communi regula faciendò dispensare voluerunt; ergo neque nos debemus confer. Jacob. Pignatell. *tom. 3. consulti. 15.*

§. V.

Materia jejunii est caro, cujus abstinentia omnibus jejuniorum diebus præcipitur, ita ut toties quis peccet mortaliter, quoties in ejusmodi die carnes comedit, nisi parvitas materiæ excuset. Dian. *1. part. tr. 9. resolutio 43.* Carnis autem nomine juxta communem Christianorum usum illa intelligitur, quæ à piscibus contradistinguitur, cum quibus, quia volucres eandem naturam non habent, ideo inter carnes die jejunii prohibitas reputantur. Quamvis verò de jure communi abstinendum foret ab ovis, caseo, & ejusmodi lactiniis, eò quòd ex carne originem trahant, multumque nutriant, ea tamen in nostris partibus consuetudo permittit.

Hic *scrupulus* incidit: an in Germania liceat uti lardo, & pinguedine porcina? Dian. *p. 1. tr. 9. resolut. 21.* octo Auctores recenset, qui sustinent, in illis locis, ubi licet comeduntur ova, & lactinia, posse etiam licet sumi sagimen porcinum, vel pinguedinem anserum, eò quòd talis pinguedo revera non sit caro, licet ex carne originem trahat. Attamen Laymann in *Theol. moral. lib. 4. tr. 8. c. 2. num. 5.* & alii censent, hanc opinionem non facile ad praxin esse deducendam, ne homines hanc licentiam paulatim etiam ad farcimina, & jusculum ex carnibus extendant, magnò scandalo, & jejunii Ecclesiastici detrimentò.

§. IV.

Forma jejunii consistit in requisitis. Requiritur autem,

I. Abstinentia voluntaria à comestione car-

nis, quæ si servetur, jejunium non violatur, quamvis aliquis toto die plenis naribus etiam cum delectatione capiat odorem ex carnibus coctis.

15 II. Requiritur abstinentia plurium refectio-
num: sive unica, & non repetita corporis
refectio. Verum ex communi Ecclesiæ con-
suetudine admittitur collatione vespertina
(quæ etiam collatio, & canula appellatur)
faciente, & permittente Ecclesiâ, ne vires ho-
minum nimium deficiant. Quantum autem
in tali collatione sumere liceat? non una est
sententia. Ego opinor propter diversissimas
locorum, & personarum qualitates non tam
ad rationes, & auctoritates DD. tertiam,
quartam, vel quintam partem cœnæ ordinariæ
plerumque determinantium, quàm potius ad
consuetudinem cujusque loci attendendum
esse, ab hac namque tota collationis lumendæ
facultas dependet: hinc in praxi mensura &
regula rectè desumitur ab eo, quod propor-
tionaliter homines alioquin conscientiosi in
tali loco facere, & observare consueverunt
circa præsentem materiam. Quamvis dissi-
mulare nolim, nostra Germanorum jejunia
passim apud externos sugillari. Unde & Au-
striacos Poëta pungit, dum pangit:

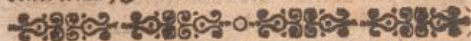
Austriacos fertur paschales nomine dici:
Paschata quod celebrent semper, jejunia nun-
quam.

16 III. Requiritur certa refectio-
nis hora, quæ olim erat Nona, id est, Tertia post meridiem:
hodie ex recepta consuetudine circa meri-
diem. Non tamen erit peccatum mortale,
etiamsi hæc consueta hora notabiliter, & sine
legitima causa anticipetur: quia jejunium Ec-
clesiasticum durat per spatium viginti quatuor
horarum, videlicet, à media nocte in medi-
am noctem, quò tempore permittitur unica
refectio, parùm autem refert, quacunque ho-
ra hæc refectio sumatur: neque graviter

obstat fini jejunii anticipatio consuetæ horæ.
Ferdinand. de Castropalao p. 7. de *Justit. dist.*
3. punct. 2. §. 3.

§. VII.

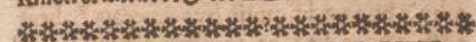
*Finis & effectus jejunii est humilitas, conti-
nentia, & castitas: quia ut D. August. serm.*
*de jejun. ait: jejunium purgat mentem, suble-
vat sensum, carnem spiritui subjicit, cor facit
contritum, & humiliatum.*

TITULUS XLVII.

De Purificatione post par-
tum.

LEge Mosaica mulier post partum judica-
batur immunda, adeoque pariens ma-
sculum per quadraginta, pariens autem foemi-
nam per octoginta dies ab ingressu templi arce-
batur. *Levit. 12.* Verum hæc lex Antiqui
Testamenti, quia ceremonialis tantum fuit,
in novo testamento non obligat sub culpa.
Unde hodie statim post partum, si vires per-
mittant, licitè Ecclesiam ingredi, & Sacramen-
ta frequentare potest: de consilio tamen &
communiter recepto more rectè aliquamdiu
ab ingressu Ecclesiæ ex decencia quadam ab-
stinet. c. un. h. t. & ibi DD.

TITULUS XLVIII.

De Ecclesiis ædificandis, vel
reparandis.

SUMMARIUM.

1. Ecclesia diversa acceptio. 2. Definitio. 3. Divisio.
4. Quæ ratione? 5. Quorum sumptibus Ecclesia
ædificanda, aut reparanda? 6. Quæ sit materia?
7. Quæ forma? 8. Quis finis? 9. Qui effectus
Ecclesiæ?

AD officia Ecclesiastica, puta administra-
tionem Eucharistiæ, Baptismi, aliæque
pietatis opera peragenda, de quibus hæcenus,
necessaria est Ecclesia.

§. I.